Anul al 58-lea
8 Pagini

EXEMPLARUL { În România 3 lei. În străinătate 6 lei.
Taxe poştală plătită în numerar conform aprobării Dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 244 Marţi 9 Septembrie 1941
8 pagini

BIBLIOTECA CENTRALA ASOCIAŢIUNEA SIBIU

ABONAMENTE IN ŢARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE IN ŢARA pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. şi UNIV. LITERAR câte 220 lei
UNIV.-SPORT 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

DIRECTOR ŞI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

EDILITATEA RURALĂ

In puţine ţări din lume contrastul dintre sat şi oraş apare în forme atât de stridente ca în ţara noastră. Şi nu ne referim atât la diferenţierele pe care portul, condiţiunile de viaţă, puritatea etnică sau caracterele psihice le accentuează între populaţia rurală şi cea orăşenească, punând astfel faţă'n faţă două lumi şi — dacă vreţi — două civilizaţii aproape total dosebite; ci ne referim mai ales la tratamentul din punct de vedere edilitar la care au fost supuse satele, în contrast cu oraşele. De bine de rău majoritatea centrelor orăşeneşti şi-au putut asigura străzi pavate, apă potabilă, lumină, pieţe de aprovizionare, canalizare, un serviciu de salubritate şi ecarisaj, etc., în timp ce satele noastre sunt departe de a fi cunoscut până acum binefacerile unor asemenea utilităţi obşteşti, elementare.

Nici sărăcia tezaurului public, nici sărăcia populaţiei rurale nu sunt o justificare, când ne gândim cât s'a risipit în ţara asta numai cu organizarea tămbălăurilor electorale, cu ridicarea a zeci de mii şi sute de mii de ţărani dela rosturile lor, pentru a împodobi cu ei defilările demonstrative din Capitală sau din alte centre ale ţării şi care deveniseră o virtuozitate şi prilejuri de competiţiune între partidele politice concurente în cucerirea puterii.

Lipsa mijloacelor nu poate fi o justificare nici faţă decât cheltuieşte şi astăzi, ţăranul nostru cu cârciuma, iar ţărancele cu înclinarea de a imita coconetul dela oraşe, risipindu-şi gologanul greu muncit pe pantofi cu tocuri înalte, pe ciorapi străvezii, pe bluze, fundulițe, piepteni şi alte podoabe lipsite de gust şi de trăinicie.

Se lipsesc oamenii aceştia de o mâncare mai bună, de o cumpărătură folositoare gospodăriei, de un cal sau o vită, de un grajd mai bun, dar nu stau la gânduri să-şi cheltuiască ultimul gologan pe inutilităţi stricătoare.

Nicio mirare atunci dacă uşurătatea din viaţa individuală se prelungeşte şi în trebile gospodăriei comunale. Sunt sate care n'au o fântână sistematică, higienic întreţinută, dar au la primărie secretari, ajutori de secretari, telefoniştiba şi dactilografe; sunt sate care n'au dispensar sau bae, iar în şanţurile din maginea şoselei inverzeşte apa şi se împute din lipsă de scurgere, dar, în schimb, atâtea din ele au sală de dans şi monumentul eroilor de rigoare, care, prin condiţiunile technice şi artistice în care sunt confecţionate de pseudo-artişti, urmărind numai interesul comercial, constituie mai de grabă o profanare a simbolurilor glorificate.

A relevat faptul însuşi d. ministru al instrucţiei publice, cultelor şi artelor, în ultima conferinţă săptămânală ţinută cu reprezentanţii presei. Reţinem mai ales concluzia sa, că guvernul înţelege să pună capăt acestui sistem, scutind satele de asemenea monumente, care sunt negaţia frumosului. „Imortalizarea eroilor, a spus d-sa, se poate face în mod virtual şi prin opere de asistenţă morală şi intelectuală care să fie un adevărat omagiu adus memoriei, jertfei şi vitejiei eroilor noştri. Se pot creia burse, sau, după tradiţia neamului, atât de creştină, se pot ridica fântâni care să le poarte numele şi chipul. Pe un plan superior se pot întemeia spitale, aziluri pentru invalizi, cari au nevoe de ocrotire, şcoale, orfelinate, biblioteci publice, sanatorii şi orice aşezăminte care să le perpetueze numele şi eroismul prin binele continuu pe care-l împlinesc. Această cinstire este vie şi ea poate ridica un neam".

Măsura de-a se pune capăt maniei monumentelor rurale de speţa celor ridicate până acum şi împotriva cărora am scris noi înşine în diverse ocazii, este, deci, sub toate raporturile, binevenită.

Iar soluţia înlocuirii lor prin opere de folos obştesc real se completează şi se încadrează în programul de lucrări publice expus deunăzi de titularul departamentului comunicaţiilor şi lucrărilor publice, program în care edilitatea rurală, paralel cu campania de îmbunătăţiri sanitare şi culturale, proiectată în folsul satelor, se bucură de o deosebită atenţiune.

Un sat bine gospodărit, cu uliţe îngrijite, du islazurile cultivate, cu fântânile bine întreţinute, devine prin însăşi afirmarea acestei rânduieli gospodăreşti, un exemplu şi un factor pedagogic de mâna întâi pentru educarea în disciplinele gospodăreşti a înşişi locuitorilor lui. De aci va veni şi îndemnul spre mai bine, spre mai desăvârşit, care va fi motorul ridicării mediului nostru rural mâine.

Incercări zadarnice
de slăbirea frontului solidarităţii europene

Berlin, 7 (Rador). — *Corespondentul agenţiei „Rador" transmite:*

Reprimarea manifestaţiilor comuniste semnalate în diferite ţări este considerată la Berlin ca un răspuns dat încercărilor făcute de anglo-sovietici, de oarece pretutindeni organele de răspundere sunt hotărîte să apere ordinea cu toată energia.

Fenomenul, totuş, nu poate fi ignorat, dovedind că nici o ţară, chiar dintre acelea a căror neutralitate ar trebui să le pună la adăpost de aceste triste experienţe, nu este cruţată de metodele folosite de alianţa anglo-ruso-americană.

La Berlin se ştie că aceste manevre comuniste sunt una din armele prin care Anglia încearcă în zadar să slăbească frontul solidarităţii europene.

NU E O JERTFĂ, CI O DATORIE SĂ SUBSCRII LA IMPRUMUTUL REINTREGIRII

Pe frontul transnistrian, d. general Ioanovici a fost decorat din partea Führerului cu Crucea de Fer. (P. P.).

UN MESAJ TRANSMIS
DE POSTURILE DE RADIO GERMANE CU PRILEJUL ZILEI DE 6 SEPTEMBRIE

Berlin, 7 (Rador). — *Presa şi posturile de radio germane au acordat o deosebită atenţiune zilei de 6 Septembrie. Cu ocazia acestei aniversări româneşti, la microfonul posturilor germane, s'a trimis următorul mesagiu:*

Astăzi, se încheie un an de ascensiune a României.

Tot poporul român se află strâns unit în jurul Mareşalului Antonescu.

Gândul Germaniei se alătură naţiunii române.

Când la 6 Septembrie 1940, Regele şi Mareşalul Antonescu au luat cârma Statului, au găsit ţara într'o situaţie disperată. O parte căzuse fără luptă în mâinile bolşevicilor şi nimeni nu ştia cum s'o scoată din acest impas. Un an mai târziu, Basarabia şi Bucovina s'au reîntors la patria mamă, iar azi, trupele române au pătruns adânc în teritoriul inamic.

Acum, poporul român ştie pentruce trăeşte şi pentruce a luptat. România nu este acum singură. Ea a înţeles necesităţile timpului, alăturându-se Germaniei.

Cu prilejul acestei aniversări, Germania doreşte României noui victorii şi noui succese.

Lupte inverşunate
in toate sectoarele frontului oriental

Berlin, 7 (Rador). — **Corespondentul agenţiei „Rador" transmite:**

In afara laconicelor comunicate militare, ştiri sosite depe teatrele de război anunţă lupte înverşunate în sectorul central al frontului de est, precum şi intensificarea atacului asupra Petersburgului.

Ultimele informaţii asupra frontului dela Odesa lasă să se înţeleagă că pagubele pricinuite trupelor sovietice, în urma susţinutelor bombardamente, sunt cu mult mai mari decât s'a anunţat după amiază.

UN NOU CAP DE POD FORMAT DE GERMANI

Berlin, 7 (Rador). — *La 6 Septembrie, în partea mijlocie a frontului de Est, trupele germane au trecut un fluviu formând un cap de pod pe celalt mal.*

Cu toate atacurile violente ale bolşevicilor, acest cap de pod a fost apărat, luându-se cu asalt şi un sat.

Cu această ocazie soldaţii germani au făcut prizonieri mai multe sute de bolşevici capturând printre numeroasele arme, 25 tunuri şi mai multe aruncătoare de grenade grele.

REZISTENŢA BOLŞEVICILOR INFRANTA

Berlin, 7 (Rador). — *In porţiunea de Nord a frontului de Est, trupele germane au putut respinge diverse formaţiuni de infanterie şi de artilerie sovietice cari încercaseră să reziste.*

Bolşevicii au încercat în nenumărate ori să se retranşeze în sate şi păduri. Ei au încercat de asemeni să aşeze baraje de mine, însă trupele germane au ridicat aceste mine şi au respins pe inamic.

In sectorul unui singur corp de armată german au fost distruse la 6 Septembrie, o mie de mine. Cu tot terenul accidentat, germanii au urmărit pe inamic. Soldaţii germani au trecut peste tot obstacolele şi au produs inamicului pierderi sângeroase.

O FORMIDABILA TABARA MILITARA

Helsinki, 7 (Rador). — Corespondentul agenţiei „Stefani" anunţă:

Prizonierii luaţi de curând şi refugiaţii sosiţi în liniile finlandeze, venind din zona Petersburgului, afirmă că oraşul are aspectul unei formidable tabere militare.

In afara soldaţilor, au mai fost înrolaţi lucrătorii din uzine, femei şi chiar copii.

Zidurile sunt împodobite cu imense pancarte cu apelul mareşalului Voroşilov: „o primejdie imediată ameninţă Leningradul".

Lucrul în uzine a încetat cu desăvârşire, căci lucrătorii au fost înarmaţi şi trimeşi la luptă, deşi mulţ dintre ei nu ştiau să mânuiască armele. Bătrânii şi femeile sapă tranşee dealungul liniilor de cale ferată şi a drumurilor.

Oraşul are acum vreo 5 milioane de locuitori.

CÂT TIMP MAI POATE REZISTA PETERSBURGUL
Bărbaţi, femei şi copii lucrează la fortificarea oraşului

Stockholm, 7 (Rador). — **Corespondentul agenţiei HAVAS-O.F.I. transmite următoarele:**

Refugiaţii din Petersburg şi cari au reuşit să ajungă în liniile finlandeze, au declarat că Petersburgul nu mai poate rezista de cât două sau trei săptămâni, atât din cauza lipsei de alimente, cât şi din cauza creşterei presiunii militare.

Aceşti refugiaţi spun că planul evacuării populaţiei din Petersburg către est n'a putut fi executat din cauza repeziciunii cu care armata germană a încercuit oraşul, izolându-l în mod complet. Marele număr de refugiaţi sosiţi la Petersburg venind din toate teritoriile din vest atinse de război, din Polonia şi până în Carelia, a sporit în mod considerabil populaţia care atinge acum cifra de cinci milioane în loc de 3 milioane jumătate cât avea acest oraş în timp normal.

Refugiaţii găsesc cu mare greutate hrană şi cei mai mulţi negăsind adăposturi stau prin parcuri şi pe străzile oraşului. După declaraţiile refugiaţilor cari au părăsit Petersburgul la 1 Septembrie, se confirmă că toată populaţia este înrolată îndeplinind câte un serviciu militar şi contribuind la apărarea oraşului. Ei au mai declarat că uzinele au încetat lucrul iar toţi locuitorii cari sunt inapţi pentru serviciul militar, sunt întrebuinţaţi la fortificaţii. Afişele repetă cuvântul de ordine al mareşalului Voroşilov: „Petersburgul este în pericol; inamicul se află la porţile oraşului".

La începutul lunei Septembrie bubuitul tunurilor se auzea atât de aproape încât circula zvonul că germanii au cucerit Gacera Tosne şi Liupana. Alarmele aeriene se prelungesc de multe ori mai mult de cinci ore la Petersburg ale cărui împrejurimi sunt continuu bombardate. Dela începutul lunei, în fine, este cu neputinţă a se mai părăsi Petersburgul.

INTREAGA POPULAŢIE CIVILA MOBILIZATA

Stockholm, 7 (Rador). — *Corespondentul agenţiei D. N. B. transmite următoarele:*

Ziarul englez Daily Express anunţă din Petersburg că bărbaţi, femei şi copii lucrează la lucrările de fortificare a oraşului.

Unităţi din miliţiile comuniste cari se compun din lucrătorii din fabrici şi din docuri, luptă cot la cot cu trupele din armata regulată.

Postul de unde scurte din Boston (Statele Unite) anunţă că la Petersburg, Odessa şi Kiew, întreaga populaţie civilă cu femei şi copii au fost mobilizaţi în miliţii, pentru a da ajutor combatanţilor.

A DOUA BĂTĂLIE

Aviaţia noastră a fost cinstită zilele trecute, cu o înaltă distincţiune: citarea ei în comunicatele nr. 8 şi nr. 9 ale comandamentului de căpetenie al oştirei!

Pentru bravura ei, pentru felul cum sburătorii acestei aviaţii şi-au îndeplinit întotdeauna nenumăratele şi grelele misiuni — învingând şi sdrobind inamicul, adesea covârşitor ca număr — aprecierea domnului Mareşal Antonescu constitue o preţioasă recompensă acordată unor acte de eroism şi abnegaţie, dar în special unei modestii, caracteristica de bază a poporului românesc.

De multe ori însă această modestie devine exasperantă; faptele de arme, victoriile şi actele de eroism, le aflăm mai degrabă — şi chiar cu mai multă preciziune — din publicaţiile germane sau — ceeace constitue încă o nouă şi strălucită onoare pentru aviaţia ţării noastre — din însăşi comunicatul cartierului general al Fuehrerului Adolf Hitler.

Reportajiile noastre, difuzate până acum în presă — şi cari se referă la un număr limitat al „cazurilor" de bravură aeriană sunt lăudabilele strădanii ale unor puţini, dar devotaţi reporteri, îndrăgiţi de aviaţia şi de sburătorii noştri, dornici de a comunica marelui public impresiile pe cari ei le primesc acolo, la faţa locului, la teren şi foarte adesea în aer.

Dela sburătorii noştri însă — ca şi dela camarazii lor din celelalte arme — reporterii şi corespondenţii de război obţin cu multă greutate relatarea faptelor ce au săvârşit! Ei ştiu doar să lupte şi o fac în chip admirabil, glorios, dovada stând în însăşi cele 2 comunicate ale înaltelor comandamente. Pentru luptătorii noştri, a-şi povesti fapta, sfătos, pe îndelete, înseamnă deadreptul reclamă şi ei refuză adesea să stea de vorbă cu reporteşti — întotdeauna avizi de fapte noi — sau când o fac le relatează lucruri aproape lipsite de interes.

Oricât s'ar scrie nu este destul! Bravura, eroismul şi sacrificiile luptătorilor noştri sunt preţioase nu numai câmpului de bătaie! Ele trebuesc cât mai mult făcute cunoscut ţării, marelui public şi în special străinătăţii, căci vor constitui mâine dreptul nostru de intrare în noua aşezare!

Felul de luptă al bravilor noştri — aceşti scriitori de vreme nouă — să fie strigat zilnic, în tot locul şi peste toate ţările! Căci nu se trâmbiţă minciuna ci doar curatul adevăr!

Să mânuim şi noi — cei dinapoi — o armă, aceia a scrisului, a propagandei, căci „argumentele" ne sunt servite din plin de oastea noastră mândră!

sau să o recomandăm celor ce

Să lăsăm deoparte modestia sau să o recomandăm celor ce, cu adevărat, ar fi nimerit azi să o practice...

Să nu aşteptăm totul dela activitatea de albine a celor câţiva reporteri cari — deplasându-se pe front — scriu, în câteva gazete numai, admirabilele pagini de legendară vitejie!

Să facem apel şi la cei peste 140 scriitori tineri — din 250 câţi se găsesc înscrişi într'o societate — cari, ducându-se pe front, simţind şi trăind măcar câteva clipe alături de bravii noştri, vor fi în măsură — şi în acelaş timp îndreptăţiţi — a face ţării un preţios serviciu acum, când „bătălia" scrisului începe să se înfiripeze...

AL. DEMETRESCU

CONDUCĂTORUL IN FAŢA ODESEI

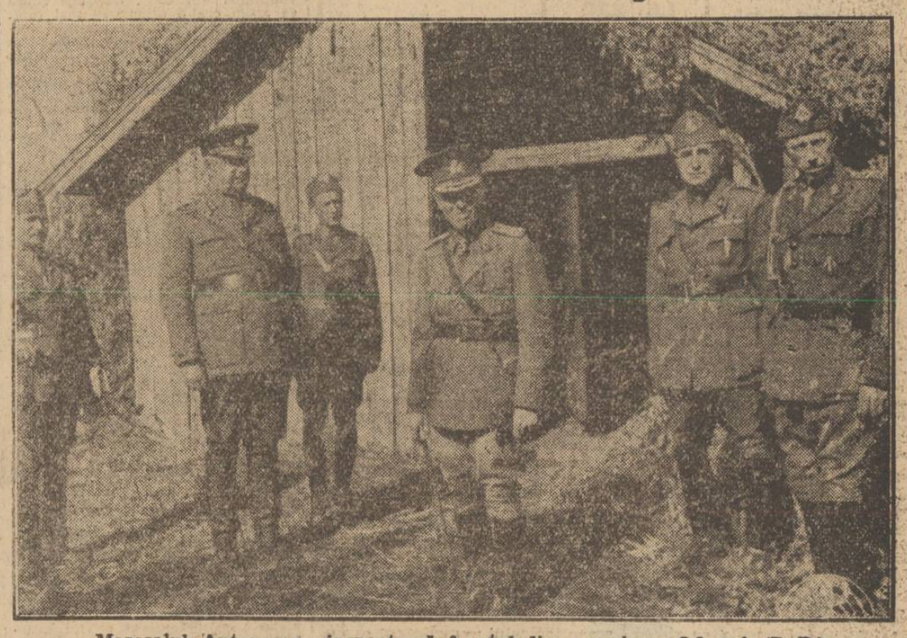

Mareşalul Antonescu inspectează frontul din apropierea Odessei. (P. P.).

JURNAL DE RĂZBOI

STRĂBĂTÂND UCRAINA...
II

Misterul „raiului bolşevic" reprezintă o cruntă şi gravă realitate.

Şi este de necrezut cum s'a putut forma, în secolul nostru, pe continentul cel mai civilizat al lumii, în preajma celor mai evoluate popoare, acest cuib de mizerie umană, acest focar de sălbăticie.

In Basarabia, regimul sovietic încă nu-şi făcuse efectul.

Nivelarea populaţiei — nivelare în jos! — de-abia începuse.

Mijloacele sunt bine cunoscute: deportarea intelectualilor, suprimarea nesimpatizanţilor şi suspecţilor, sărăcirea celor înstăriţi.

Intr'un sat, lângă Bolgrad, am găsit nişte locuitori mai sfătoşi.

Sfătoşenia lor era provocată de desgroparea unui butoiaş cu rubiniu, îngropat cu un an înainte, la plecarea românilor.

Tot gustând oamenii din vinişorul — învechit de nevoe! — căpătaseră gust de vorbă (sau, cum se zice prin părţile de nord ale ţării: aveau stuchit la furcă!).

Venind vorba de impozitele puse de bolşevici, unul dintre săteni îşi scoate portmoneul să ne arate hârtia cu care s'a achitat.

Portmoneul lui era însă doldora de ţidule colorate, fiecare din ele reprezentând anumite impuneri.

Omul nostru era un fruntaş al satului şi fiscalitatea bolşevică avusese de furcă cu el.

Pentru o vacă plătea statului bani, lapte, brânză, smântână şi un viţel.

Dacă vaca era stearpă, statul nu vrea să ştie: cetăţeanul e obligat să cumpere viţelul din altă parte.

Tot aşa dacă nu dă lapte deajuns: cumperi lapte din târg, adică dela stat, îl faci brânză, smântână şi unt şi... le dai tot statului, drept impozit.

Dacă aveai oi, alte serii de impozite.

Pentru pământ la fel.

Iar impozitele urmăreau mereu nivelarea: cel cu un hectar dădea statului jumătate din producţie — cel cu cinci hectare, dădea şapte jumătăţi.

Aşa, ca să nu aibă nici unul mai mult.

Ba, dacă aveai pământ mai mult, mai erai impus, pe lângă grâne, la pui, la ouă, la fructe, la lână, la mai ştiu eu ce.

Şi dacă nu-ţi place, intri în colhoz.

Că, în doi trei ani, oricât te-ai ţine de băţos, tot acolo ajungi.

La colhoz — adică acolo unde nimeni n'are nimic, toată lumea munceşte pentru stat şi statul dă de mâncare fiecăruia cu porţia, după hărnicie.

Iar dacă nu-ţi ţii gura sau nu le plac cumva ochii tăi, ajungi şi mai departe, în Siberia — şi chiar pe lumea cealaltă, cum s'a şi întâmplat cu mulţi, săraci!

Şi cum omul nostru era cu voe bună, am profitat de ocazie şi l-am uşurat de una din ţidulele colorate, cu numeroase rubrici şi cifre.

După cât îmi amintesc, este tocmai foaia de impunere pentru casă.

Şi 'n rubrici sunt trecute drept impozit, pe lângă bani, anumite cantităţi de ceapă, varză, morcovi...

Cred că, fără vinişorul desgropat, i-ar fi fost ruşine să mai mărturisească toate aceste bucurii bolşevice!

E drept însă că, pe lângă stoarcerea sistematică a celor avuţi, regimul bolşevic din Basarabia a căutat, în scop de propagandă, să capteze şi simpatii.

Cum se făcea aceasta?

S'au înfiinţat cam în toate satele cooperative cu produsele statului: săpun, prost şi colorat, chibrituri, mahorcă, lămpi, unelte agricole, obiecte de îmbrăcăminte.

Crearea acestor cooperative era însă mai mult de formă, marfa fiind de calitate dubioasă şi preţurile inaccesibile populaţiei nevoiaşe.

Noi, cel puţin, am găsit cooperativele pline prin sate şi mulţi oameni cu nici de unele în casă.

In special captarea copiilor o urmăreau bolşevicii.

Imi închipui că multă lume va fi auzit de sistemul lor de propagandă:

— Voi vă rugaţi de Dumnezeu să vă dea pâine şi ce vă mai trebue? — îi întreba profesorul, în clasă. Bine. Am să vă ingui până mâine aici şi voi să vă rugaţi mai departe, să vedem ce veţi căpăta.

A doua zi venea radios profesorul:

— Ei, aşa-i că n'aţi căpătat nimic? Ce, l-a văzut vreunul din voi pe Dumnezeu? De unde să vă dea de mâncare, dacă nici nu există!? Dar Stalin, stăpânul nostru, există. I-a rugati-vă acum şi de el, poate vă aduce...

Şi îndată întrau pe uşă pâinea, bomboanele...

Cu ajutorul foamei şi al bomboanelor lipicioase, de fâină, felcerul bolşevic încerca să scoată din conştiinţa copilor numele Aceluia care a îmblânzit fiara din om, i-a dat o mângâere şi un ideal.

In bordeele ucrainiene strălucesc din nou icoanele

Dar, întâlnind pe dealurile Ucrainei un grup de copii, intrăm în vorbă cu ajutorul unui tălmaci.

Unul din noi arată cruciuliţa pe care o poartă talisman în război:

— Ştii tu, micule, ce-i asta?

Băeţaşul se uită prostit şi tace.

Atunci o băgăm sub ochii altuia.

Acesta se fereşte şi se uită speriat la noi.

Repetăm întrebarea, stăruind blajin

— Crist! — răspunde el, târziu, cu teamă.

Şi prin bordeiele ucrainiene în care intrăm, cu toată mizeria şi murdăria din ele, în câte un colţişor al fiecăruia, spre răsărit, străluceşte icoana, de argint adesea, împodobită cu panglici — icoana grijuliu ascunsă atâţia ani şi repusă acum la loc de cinste, după retragerea barbarilor.

Pentrucă barbarii, dacă s'au grăbit să ia omului credinţa în Dumnezeu, nu i-au dat nimic în schimb, decât vorbe goale...

Şi sufletul nu se poate mulţumi numai cu atât.

De-aceia confesorii noştri militari, ostaşii şi ofiţerii nu mai prdidesc astăzi cu botezurile de copii în Ucraina.

Armata noastră e naşa tuturor copiilor până la nouă ani din ţinutul cuprins între Bug şi Nistru.

Numai un singur preot militar, părintele maior Antonie Crautzer, până la data când vorbisem cu el, a botezat 1203 copii.

Nu mai vorbesc de parastasele făcute pentru morţi, deoarece de şase ani nu se mai făcuse nici o slujbă religioasă, preoţii ucrainieni fiind exilaţi în Siberia.

Prin asta urmăreau bolşevicii îndepărtarea poporului de credinţă în Dumnezeu.

Lt. Rez. VALERIU MARDARE
Reporter de război P. P.

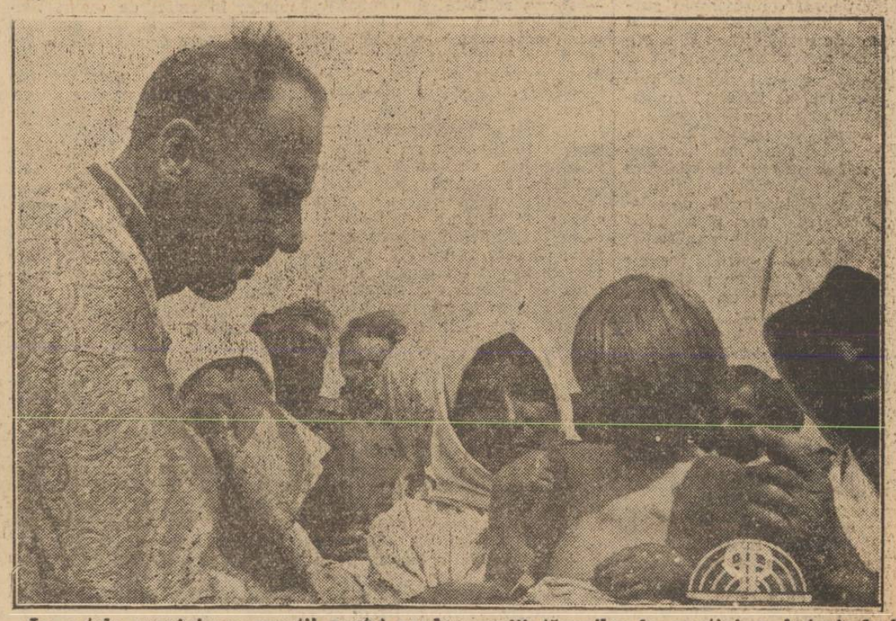

In satele ucrainiene, preoţii noştri readuc copiii ţăranilor la creştinism, botezându-i